

58. srečanje mladih raziskovalcev Slovenije 2024

**VPLIVI SOCIALNIH DEJAVNIKOV NA POLITIČNO STALIŠČE
MLADIH V IZRAELSKO-PALESTINSKEM KONFLIKTU**

Raziskovalna naloga

Raziskovalno področje: Sociologija

Avtor: Katja Gavez

Mentorica: Barbara Bedenik

II. GIMNAZIJA MARIBOR

Maribor, april 2024

KAZALO VSEBINE

Povzetek.....	IV
Zahvala.....	V
1 Uvod.....	1
1.1 Opozorilo avtorice.....	2
1.2 Namen naloge	3
1.3 Hipoteze naloge.....	3
1.4 Dosedanje raziskave.....	5
2 Metodologija dela	6
2.1 Analiza virov.....	6
2.2 Opis anketiranja	6
2.3 Analiza rezultatov	7
3 Teoretični del	8
3.1 Izraelsko-palestinski konflikt.....	8
3.1.1 Kratka zgodovina.....	8
3.1.2 Konflikt danes.....	9
3.1.3 Hamis	10
3.2 Versko prepričanje.....	10
3.2.1 Vrste verovanj	10
3.2.2 Cerkveno verovanje	11
3.2.3 Verovanje mladih v Sloveniji	11
3.3 Politična participacija.....	12
3.3.1 Definicija:.....	12
3.3.2 Participacija mladih v Sloveniji	13
3.4 Etnična pripadnost.....	14
3.4.1 Relevantne etnične skupine.....	14
3.4.2 Zgradba etnične pripadnosti v Sloveniji	15

3.5	Spolna usmerjenost	15
3.5.1	Definicija.....	15
3.5.2	Izražanje.....	16
3.5.3	Sestava	16
3.6	Primeri aktivnosti mladih ob nasilnih verskih konfliktih.....	17
4	Empirični del.....	20
4.1	Predstavitev vzorca	20
4.2	Rezultati	22
4.3	Razprava.....	30
4.4	Vrednotenje hipotez.....	33
4.5	Samoevalvacija	34
4.5.1	Vrednotenje metodologije dela.....	34
4.5.2	Mediji in drugi dejavniki.....	35
5	Zaključek in sklepi.....	36
6	Družbena odgovornost.....	37
7	Viri in literatura.....	38
	Priloge.....	1
	1 Anketni vprašalnik.....	1
	2 Graf raziskave organizacije Ipsos o demografiji spolne usmerjenosti.....	1
	3 Raziskava ekonomista prikazuje popularnost strani v konfliktu med mladimi v nekaterih evropskih državah	2

KAZALO SLIK

Slika 1: Graf prikazuje povzetek raziskave organizacije Ipsos o demografiji spolne usmerjenosti (spletni vir).	17
Slika 2: Raziskava časopisa The Economist prikazuje popularnost strani v konfliktu med mladimi v nekaterih evropskih državah (spletni vir).	19

KAZALO GRAFOV

Graf 1: spolna sestava	20
Graf 2: starostna sestava	21
Graf 3: samoocena politične aktivnosti (1 pomeni najmanj in 10 najbolj).....	22
Graf 4: udeležba volitev.....	23
Graf 5: udeležba protestov	23
Graf 6: pogostost branja političnih novic.....	24
Graf 7: izbira političnih strani (1 pomeni popolnoma levo, 5 pomeni popolnoma desno).....	25
Graf 8: pripadnost cerkveni religiji.....	25
Graf 9: intenzivnost religioznosti (1 pomeni najmanj, 5 pa najbolj)	26
Graf 10: pripadnost družinskih članov cerkveni religiji	27
Graf 11: pripadnost etnični manjšini.....	27
Graf 12: pripadnost skupini LGBTQ+	28
Graf 13: poznavanje izraelsko-palestinskega konflikta (1 pomeni najslabše poznavanje, 10 pa najboljše).....	29
Graf 14: podpora Izraelu oziroma Palestini (1 je popolna podpora Izraelu, 5 je popolna podpora Palestini)	29
Graf 15: samoocena politične aktivnosti v primerjavi s pogostostjo branja političnih novic..	31
Graf 16: samoocena politične aktivnosti v primerjavi s poznavanjem izraelsko-palestinskega konflikta	32
Graf 17: Odstopanje od nevtralnosti pri podpori strani v konfliktu glede na pripadnost skupini LGBTQ+	33

POVZETEK

Izraelsko-palestinski konflikt je trenutno odvijajoč se oborožen konflikt, ki pasivno ali aktivno poteka že od začetka prejšnjega stoletja. V nalogi ugotavljam, kako socialni dejavniki (versko prepričanje, politična participacija, etnična pripadnost, spolna usmerjenost) korelirajo z našim izbiranjem podpore strani v konfliktu. Za ciljno skupino sem izbrala mlade, ker me zanima predvsem, kako ti dejavniki vplivajo na mojo generacijo, da si lahko tudi sama ustvarim bolj objektivno mnenje. Najprej sem uporabila metodo analize virov, precej pa sem se zanašala na anketni vprašalnik, ki sem ga poslala slovenskim gimnazijcem. Na koncu sem izračunala korelacije in tako izvedela, kateri dejavniki vplivajo na naše poznavanje konflikta oziroma izbiro strani.

Ključne besede: izraelsko-palestinski konflikt, versko prepričanje, politična participacija, etnična pripadnost, spolna usmerjenost.

ZAHVALA

Največja zahvala gre mentorici, ki je prenašala moje premišljanje in mi pustila kar se da odprte roke, da sem lahko raziskovala, kar me je res zanimalo. Upam, da se zaradi mene niste preveč držali za glavo. Nato bi se rada zahvalila vsem, ki so si vzeli nekaj minut, da so rešili mojo anketo. Zelo posebna zahvala pa gre mojemu prijatelju, ki me je poslušal med malicami in mi zvesto in nadvse koristno odgovarjal. Res cenim, kako pripravljen je bil pomagati. Vsem hvala!

1 UVOD

Za temo sem se prvotno odločila, ko smo se z vrstniki pogovarjali o konfliktu in so me vprašali, koga podpiram. Zavedela sem se, da nimam popolnoma izoblikovanega mnenja. Nato sem temo bolj raziskala in ugotovila, da je nemogoče dojeti popolno resnico situacije. Tako sem prvič pomislila, kateri okoljski dejavniki vse vplivajo name. Očitno sem raziskavo sama na sebi začela, že preden sem si jo zadala kot temo raziskovalne naloge. Odločila sem se, da bom postavila bolj tehtne kriterije, ki bi lahko pomagali analizi širše javnosti in ne bi bili le plod moje introspekcije. Odločila sem se za versko prepričanje, politično participacijo, etnično pripadnost ter spolno usmerjenost.

Pred začetkom glavnega dela naloge moram razjasniti dve vprašanji;

1. Zakaj izraelsko-palestinski konflikt? Sama se imam za aktivno državljanko, pa čeprav še nimam volilne pravice. Spremljam poročila, berem novice na spletu in se udeležujem konferenc. Verjamem, da veliko mladih razmišlja podobno. Izraelsko-palestinski konflikt je aktualen. Žal je to novo področje, ki ga kljub tragediji moramo raziskati. Želim izvedeti, kaj vpliva na ljudi pri odločanju o izbiri strani, da lahko dobim boljši vpogled v kompleksno situacijo. Ne želim si slepo ustvariti svojega mnenja - želim slišati čim več različnih vidikov.
2. Zakaj izbrani dejavniki? Izbrala sem štiri glavne dejavnike, ki po mojem mnenju lahko vplivajo na oblikovanje mnenj - versko prepričanje, politična participacija, etnična pripadnost in spolna usmerjenost. Želela sem zajeti najbolj opazne vidike človekove pripadnosti, saj je raziskava tako bolj aplikativna. Čeprav so koncepti nekoliko abstraktni, niso nikomur novi in pogosto ljudje, že mladi, razmišljajo o svoji pripadnosti tem skupinam.

Čaka me raziskovanje več na videz samostojnih področij, ki jih želim v nalogi povezati, da dobim celoto med seboj prepletenih socialnih dejavnikov. Le tako lahko dobim bolj celosten pogled na situacijo in odprtega duha razmislim o problemu.

1.1 Opozorilo avtorice

- Kot avtorica te naloge želim izraziti, da ostajam ob pisanju naloge kar se da nevtralna in da naloga ni namenjena promoviranju ali širjenju podpore določeni strani. Želim pa v tem opozorilu izraziti, da je v temi, kot je ta, nemogoče ostati popolnoma objektivni. Ko govorim o straneh, ne ciljam le na dejanja Izraela in Palestine, ampak tudi vseh povezanih akterjev v Evropi in po svetu. Ker pa ne želim, da bi se naloga spremenila v primerjavo strani, ampak bi obdržala svoj cilj raziskave, ki je, kaj vpliva na naš pogled na konflikt, se zelo trudim pisati o tem pogledu in ne o "pravilnih" ali "napačnih" sankcijah. Kljub temu pa se je od začetka pisanja naloge, tudi to kar je veljalo za dvomljivo razjasnilo. Nazadnje še izpostavljam opozorila sociologov in mednarodnega prava na zelo sporna dejanja, ki jih v nadaljnje ne bom imenovala genocid, saj menim, da bi to lahko oviralo raziskovalno delo in ni bilo dokončno potrjeno s strani mednarodnih sodišč.
- Izraelsko-palestinski konflikt je le eno od imen, uporabljenih za dogajanje na Bližnjem vzhodu. Med poimenovanji sem izbrala tole, ker sem ga zasledila v kredibilnih slovenskih časnikih (RTV) in ker ima svojo uradno Google stran (Izraelsko-palestinski konflikt, 10. 11. 2023). Poimenovanje ne izraža mojih lastnih prepričanj o npr. pravičnejši strani.
- Palestina je bila leta 2012 sprejeta v Združene narode kot opazovalka. Do leta 2023 jo je kot državo priznalo 139 držav članic ZN, medtem ko je Izrael priznalo 165 držav članic (International recognition of the State of Palestine, 2. 2. 2024). Kljub mešanim mnenjem ZN sem se odločila, da jo bom v nalogi z razlogi priročnosti imenovala država.
- Jezikovna svetovalnica Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) navaja, da se zapis besede "jud" v Slovenskem pravopisu razlikuje glede na pomen besede; jud je pripadnik judovske vere, Jud pa pripadnik judovskega naroda, tj. naroda, ki je razglasil Izrael kot svojo državo.
- V sociologiji so mladi pogosto ljudje, stari od 15 do 29 let. Združeni narodi jih definirajo kot stare med 15 in 24 let. Zaradi nekonsistentnosti definicij in potreb naloge sem se

odločila za anketirance v starosti med 15 in 19 leti, kolikor so stari srednješolci v Sloveniji.

1.2 Namen naloge

Namen te raziskovalne naloge je raziskati štiri korelacije:

Ali je versko prepričanje mladih v korelaciji z njihovo izbiro strani v izraelsko-palestinskem konfliktu?

Ali je politična participacija mladih v korelaciji z njihovim poznavanjem izraelsko-palestinskega konflikta?

Ali je etnična pripadnost mladih v korelaciji z njihovo izbiro strani v izraelsko-palestinskem konfliktu?

Ali je spolna usmerjenost mladih v korelaciji z njihovo izbiro strani v izraelsko-palestinskem konfliktu?

V vprašanjih uporabljam “korelira”, ne pa “vpliva”, saj vzročno-posledično razmerje ni razvidno iz analize virov in anketnega vprašalnika, ki sem ju uporabila kot raziskovalni metodi.

Raziskovalna vprašanja so usmerjala moje raziskovalno delo. Tako sem vprašanja v anketi zasnovala z namenom dobiti odgovore na osnovna štiri vprašanja.

Cilj odgovarjanja na ta vprašanja, ki sem si ga zadala, je razumeti, kako je naše ozadje povezano z našimi odločitvami v tej ali podobni situaciji. Zavedati se, s katerimi dejavniki je povezano naše odločanje, nam pomaga bolj kritično razmišljati, kar je zaželeno, ker privede do večje pravičnosti in večje osebne moralnosti. Lahko bi rekli, da je to končni cilj te naloge.

1.3 Hipoteze naloge

Že ob izbiranju možnih korelacijskih dejavnikov sem razmišljala o tistih, ki logično korelirajo med seboj. Zato sem postavila štiri hipoteze, eno za vsakega od dejavnikov, ki predvidevajo, da so povezani s konfliktom. Služile so kot smernice ali osnova ob zbiranju informacij in izbiri

vprašanj za anketni vprašalnik, ampak sem se zavedala svoje možne pristranskosti. Pazila sem, da čeprav sem jih uporabljala kot smernice, nisem usmerjala odgovorov v prid potrditvi hipotez, ampak njihovemu testiranju. Zastavljene štiri hipoteze so naslednje:

1. Versko prepričanje mladih je najbolj izrazit dejavnik, ki je v korelaciji z njihovo izbiro strani. Bolj verni mladi se verjetneje postavljajo na stran Izraela.

To predpostavljam, saj z zunanje perspektive, po mojem mnenju, konflikt vidimo predvsem kot verski. Sklepam, da vera mladih in intenzivnost njihovega verovanja vplivata na njihovo stališče.

2. Mladi z najvišjo stopnjo politične participacije so tudi najbolj seznanjeni z izraelsko-palestinskim konfliktom.

Predvidevam, da se mladi, ki se zanimajo za politiko na splošno, tudi najbolj zanimajo za ta trenutno aktivni konflikt. Sklepam, da bo tisti, ki redno spremlja politične novice, bolj pripravljen raziskati dogajanje na Bližnjem vzhodu. Predvidevam, da bodo novicam o dogajanju tudi bolj izpostavljeni.

3. Mladi, ki so sami del etnične manjšine, bodo v večini na isti strani.

Hipoteza predvideva, da so mladi različnih etničnih skupin podobnega mnenja o konfliktu ne glede na to, kateri skupini pripadajo sami. Ta hipoteza namenoma nima verskega ozadja, kar pa je obenem tudi slabost, saj je etnična pripadnost tesno povezana z versko pripadnostjo. Kljub temu menim, da je hipoteza validna predpostavka, ker sklepam, da je ena od strani splošno videna kot manjšina in bodo zato pripadniki etničnih manjšin z njo bolj sočustvovali.

4. Mladi, ki se identificirajo izven norm spolne usmerjenosti, se jasno uvrščajo na strani v izraelsko-palestinskem konfliktu.

Z "identificiranjem izven norm spolne usmerjenosti" ciljам na pripadnike skupine LGBTQ+. To hipotezo sem postavila z naslednjimi predvidevanji:

- Člani skupine LGBTQ+ so pogosto aktivni na področjih socialnih problemov.
- Posplošeno jim lahko pripišemo lastnost kritičnega razmišljanja zaradi prepoznavanja svoje različnosti od norm.

1.4 Dosedanje raziskave

Dosedanjih raziskav o točno tej izbrani temi nisem našla, zato sem poskusila najti raziskave o vplivu socialnih dejavnikov na izbiranje strani v vojnah na splošno. To me je pripeljalo do znanstvene raziskave iz leta 1979, za katero sem se odločila, da jo preberem kljub starosti, in kmalu ugotovila, da proučuje le politične akterje in ne povprečnega človeka.

Izpostaviti moram raziskavo, ki je bila zelo priročna in iz katere sem vzela veliko materiala, to je Mladina 2020. Ker je raziskava priznana in izvedena na moji ciljni skupini, sem veliko njenih klasifikacij prevzela za klasifikacije te naloge. V prihodnjem besedilu bo zato večkrat omenjena.

Našla sem tudi več diplomskih del o posameznih podtemah v moji nalogi, ki sem jih uporabila kot povzetke in kot vir zanesljivih gradiv.

Velik del virov sem našla na spletu, saj je najbolj aktualen prostor, kjer se zbirajo podatki, ki so se pojavljali tudi tekom pisanja naloge zaradi aktualnosti teme in v knjigah še niso obravnavani.

2 METODOLOGIJA DELA

2.1 Analiza virov

V poglavju Viri lahko opazimo, da sem navedla veliko število spletnih in tujih virov. Nanje sem se morala zanašati zaradi pomanjkanja slovenskih virov. Raziskala sem vsako področje posebej in ga predstavila v teoretičnem delu. Obiskala sem tudi svojo šolsko in Mariborsko knjižnico.

2.2 Opis anketiranja

Sestavila sem anketni vprašalnik s šestnajstimi vprašanji (Priloga 1). Razdelila sem jih na tri glavne dele. Najprej so me zanimali analitični podatki, da sem opazila, kateri dejavniki bi še lahko vplivali na dobljene rezultate. Nato sem postavila dvanajst vprašanj, ki so anketirance opredelila glede na dane dejavnike, ki sem jih želela raziskati. V tem delu sem se najbolj osredotočala na politično participacijo, saj bi jo lahko le delno klasificirala z manj vprašanji. Pri uvrščanju v etnične skupine in skupino LGBTQ+ sem najprej postavila vprašanje zaprtega tipa, da sem dobila deleže teh skupin, nato pa še odprti vprašnji, da bi izvedela, del katere skupine so, saj nisem mogla vseh popisati kot opcije. Na koncu me je zanimalo še, kako dobro anketiranci poznajo izraelsko-palestinski konflikt in na katero stran se v njem postavljajo. Število vprašanj sem poskusila čim bolj omejiti, saj mi je znano, da je kvaliteta odgovorov obratno sorazmerna z dolžino vprašalnika.

Uporabila sem tri tipe vprašanj: zaprta vprašanja, odprta vprašanja in delno opisne lestvice, glede na potrebe vprašanja. Za lestvice sem uporabila stopnje od ena do pet in ena do deset.

Preden sem vprašalnik delila, sem opravila test s tremi dijaki, da sem ugotovila, ali je vse jasno in pravilno deluje.

Vprašalnik sem po elektronski pošti delila s ciljno skupino na treh gimnazijah. Skupno sem dobila 155 odzivov. Na začetku ankete sem jasno napisala anketirancem, da je anketa anonimna.

Menim, da vprašalnik veliko lažje posplošim na gimnazijce kot pa mlade na splošno. V prihodnje bi bilo raziskavo zanimivo izvesti tudi na strokovnih šolah. Kljub temu sklepam, da je bila moja ciljna skupina dovolj dobro dosežena, in sem zadovoljna s številom zbranih odgovorov.

2.3 Analiza rezultatov

Rezultate anketnega vprašalnika sem vnesla v Google preglednice. Nekatere grafe mi je Google vprašalnik, ki sem ga uporabila za anketo, izdelal sam, nekatere pa sem naredila v preglednici. Izračunala sem odstopanja v lestvicah različnih odgovorov in nekatere korelacije med njimi, ki sem jih potrebovala za potrditev hipotez.

3 TEORETIČNI DEL

V teoretičnem delu zbiram podatke o več še ne direktno povezanih temah. V vsako od njih bi se lahko zelo poglobila, ampak zanimalo me je, kako delujejo vse skupaj. Tako sem med raziskovanjem skrbno zbirala podatke, za katere menim, da bodo relevantni v razpravi in dajejo bralcu dovolj širok pogled na vsak dejavnik.

3.1 Izraelsko-palestinski konflikt

3.1.1 Kratka zgodovina

Izraelsko-palestinski konflikt je spor med judovsko izraelsko stranjo in muslimansko palestinsko stranjo. Pogosto je obravnavan kot verski konflikt, zato sem ga označila z dodanimi religijami. Poganjajo pa ga tudi etnični, zgodovinski, geografski in drugi faktorji. Sedmega oktobra 2023 je ponovno postal zelo aktualen z napadom teroristične organizacije Hamas na Izrael.

Korenine izraelsko-palestinskega konflikta segajo vse do leta 1881, ko beležimo prvi val judovskega priseljevanja na vzhodno obalo Sredozemskega morja. Ozemlje je bilo do leta 1918 del Osmanskega imperija, po prvi svetovni vojni pa je bilo pod upravo Velike Britanije, ki naj bi ga pripravila na samostojnost v prihodnosti. Velika Britanija je že leta 1917 izrazila podporo ustanovitvi judovske države na območju Palestine. Že med obema svetovnima vojnama se je začelo sistematično naseljevanje Judov in vzpostavljanje državnih struktur prihodnje izraelske države. S tem se je pojavilo tudi zapostavljanje Arabcev in socialne napetosti, ki so od takrat neprestano prisotne še do danes. Med preganjanjem judov v drugi svetovni vojni so se spori samo še poglobili, tako da je leta 1947 v konflikt posegla OZN, razveljavila upravo Velike Britanije in ustanovila Posebno komisijo za Palestino (UNSCOP). Ta je predstavila dva načina rešitve konflikta: manjšinskega, ki podpira skupno državo na federalni osnovi, in večinskega, ki zagovarja ustanovitev dveh ločenih držav. Izraelska stran je podprla večinski načrt, arabska pa se mu je uprla. Kljub temu je OZN 29. novembra 1947 sprejela Resolucijo varnostnega sveta

Združenih narodov št. 47/181, ki je predvidevala razdelitev Palestine na dve državi. 14. maja 1948 so se britanske čete umaknile iz Palestine, ta dan je prvi izraelski ministrski predsednik David Ben-Gurion razglasil ustanovitev samostojne države Izrael. Takoj so jo napadle sosednje države: Egipt, Sirija, Libanon in Irak. To je bila prva izraelsko-palestinska vojna, ki je trajala eno leto. Sledila je sueška vojna leta 1956 za nadvlado nad Sueškim prekopom. Za njo je sledila šestdnevna vojna leta 1967, v kateri si je Izrael podredil še dodatno palestinsko ozemlje. Četrta izraelsko-palestinska vojna je sicer vojna med Izraelom na eni strani in Egiptom ter Sirijo na drugi leta 1973. Končala se je z mirovnimi sporazumi, v katerih je bil Egiptu v zameno za obljubo miru povrnjen Sinaj. Od takrat je Izrael zgradil zid ob mejah palestinskega ozemlja, ki je bil kritiziran kot neetičen, ampak resni oboroženi spopadi se niso ponovili do leta 2023 (Turkovič, 2011).

3.1.2 Konflikt danes

Datum 7. oktober 2023 zaznamuje ponoven začetek odkritih spopadov. Na ta dan je teroristična organizacija Hamas, locirana v Palestini, na Izrael izstrelila rakete in istočasno oboroženo napadla izraelske in tuje civiliste ter zajela talce. Še isti dan je izraelski premier Benjamin Netanjahu razglasil vojno s Palestino in "silovito maščevanje". Na dan 10. 2. 2024 oboroženi spopadi še potekajo. Prvi posegi izraelske vojske so bili odstranjevanje Hamasa s svojega ozemlja, nato pa zračno bombardiranje Gaze. Izrael je pozval civiliste v Gazi k evakuaciji, kot razlog je navedel, da želi popolnoma uničiti baze Hamasu in tako posledično uničiti Gazo. Uradno so izraelski vojaki začeli operacijo v Gazi 27. 10. 2023. Od takrat je v Gazi skupno umrlo več kot dvaindvajset tisoč civilistov, novinarjev, osebja ZN itn. Več kot sedem tisoč ljudi je pogrešanih v ruševinah Gaze. Dodatno je Izrael v območju omejil ali popolnoma izključil električno napeljavo in preskrbo z vodo. Razglašena je bila humanitarna katastrofa, zaradi ogromnega števila žrtev med civilisti se tako Hamas kot Izrael soočata z obtožbami zaradi vojnih zločinov. Zraven žrtev na obeh straneh je bilo poročano o brutalnem nasilju vojakov obeh strani ter o posilstvih. Notranje razseljenih je bilo skoraj 2,3 milijona Palestincev in 250.000–500.000 Izraelcev.

Zaradi kompleksnosti konflikta se mnenja razlikujejo povsod po svetu, s tem da zahodna politika predvsem uradno in ekonomsko podpira Izrael, medtem ko arabski svet in svetovni jug obsojata njegova dejanja. Globalno se pojavljajo protesti v zagovor obeh strani, skupaj z veliko obravnave na spletu oziroma socialnih omrežjih. Kljub prizadevanju ZN za vzpostavitev miru je premirje trajalo le kratkih sedem dni po 15. 11. 2023, ko je bilo izpuščenih 105 izraelskih talcev in 240 palestinskih zapornikov. V konflikt so se nekoliko bolj vmešali tudi ZDA, VB, Iran in hutijevci (skupina v Jemnu) z medsebojnim napadanjem vojaških baz oziroma ladij. Mirovni pogovori še niso bili uspešni (Israel-Hamas war, 11. 2. 2024, in 2023 Hamas-led attack on Israel, 11. 2. 2024).

3.1.3 Hamas

V nekaterih virih lahko zasledimo poimenovanje “vojna med Izraelom in Hamasom”. To je zato, ker je organizacija Hamas uradno ločena od palestinske vlade. Palestinska vlada tudi zanika sodelovanje pri terorističnih dejanjih Hamasa, čeprav slednja organizacija trdi, da zastopa Palestine. Uradno je politično in vojaško gibanje, ki pa so ga nekatere države, vključno z ZDA, označile za teroristično organizacijo (Hamas, 7. 2. 2024).

3.2 Versko prepričanje

3.2.1 Vrste verovanj

V modernem času ne poznamo več samo verovanj v uveljavljene religije. Verovanja se gibljejo od krščanstva in islama do horoskopov in tarot kart. Številni avtorji ločujejo tako imenovana cerkvena in ljudska verstva. Ljudska verstva so poosebljene ali moderne oblike verovanja brez pravih pravil ali pripadnih skupin. Cerkvena verovanja so tradicionalna oblika verovanj z določenimi pravili in značilnostmi (Rihtaršič, 2019). Za potrebo naloge sem se odločila uporabiti le slednja, saj sta glavni skupini v izraelsko-palestinskem konfliktu predstavnici dveh

velikih cerkvenih religij: islama in judovsta. Pa tudi, ker so cerkvena verovanja veliko bolj definirana in zato lažje merljiva kot pa necerkvene oblike verstev.

3.2.2 Cerkvno verovanje

- Islam

Je druga najbolj zastopana svetovna religija s skoraj 2 milijardama predstavnikov v 21. stoletju (The Global Religious Landscape, 18. 12. 2012). Je monoteistična religija, ki zagovarja nauk svete knjige Koran in edinega boga Alaha. Sledi vrsti pravil, zapisanih v Koranu, in ločuje dejanja in stvari na dovoljene in nedovoljene (pogosto označevanje "haram" - arabska beseda za prepovedano). Njeni pripadniki so predvsem prebivalci arabskega sveta, od koder tudi izvira, severne Afrike in zahodne Azije (Islam, 27. 10. 2023, in Thoraval, 1998).

V nalogi je relevanten zaradi tesne povezanosti Palestincev in Hamasa z islamom. Je namreč najbolj zastopana religija v Palestini, eni od omenjenih držav arabskega sveta (Religion in the Israel-Palestinian Conflict, 31. 5. 2018).

- Judovstvo

Prav tako izvira iz arabskega sveta, v Meki. Je monoteistična religija in istočasno kultura Judov. Govori o Abrahamu, ki naj bi bil sklenil zavezo z bogom in popeljal judovski narod iz egiptovskega suženjstva v sveto deželo. Njegovi potomci naj bi se imenovali Izraelci po njegovem sinu Izraelu. Kar je v tesni povezavi z današnjim izraelsko-palestinskim konfliktom (Jelinčič, 2010, in Judovstvo, 18. 12. 2023).

3.2.3 Verovanje mladih v Sloveniji

Raziskave že vsaj od začetka 21. stoletja kažejo na upad religioznosti mladih (Lavrič, 2020). V letu 2020 je bil delež mladih, ki se ne opredeljujejo za nobeno religijo, 40%, kar je za 24 % več kot leta 2010. Sočasno z upadanjem religioznosti med mladimi upada krščanstvo, ki je

prevladujoča cerkvena religija v Sloveniji. Zanimivo je, da narašča delež drugih verstev. V raziskavi Mladina je omenjen tudi trend polarizacije mladih na področju religioznosti.

Kljub ločenosti cerkve od države v ustavi je človekovo versko prepričanje pomemben dejavnik pri njegovih političnih odločitvah.

3.3 Politična participacija

Je precej širok pojem, zato ga bom za potrebe naloge razdelila na dve podskupini, pogosto uporabljeni v klasičnih raziskavah; gre za konvencionalno in nekonvencionalno politično participacijo. Poznamo tudi druge delitve politične participacije, ki pa so bolj specifične in ne ustrezajo potrebam te naloge (Lavrič, 2020).

3.3.1 Definicija:

- *Konvencionalna* participacija se nanaša na direktno povezovanje s formalnimi političnimi institucijami in procesi. Pod konvencionalno participacijo si v prvi vrsti predstavljamo udeleževanje volitev in referendumov, tj. neposredno izkoriščanje demokratičnih pravic. Povezovanje z institucijami je npr. vključevanje v politične stranke. Med procese zraven volitev nekateri viri štejejo tudi proteste in podobno, ampak v nalogi se držim raziskave Mladina 2020, ki te navaja le pod nekonvencionalno participacijo.
- *Nekonvencionalna* participacija se, kot omenjeno, nanaša na manj institucionalizirane oblike političnega udejstvovanja, kakršne so demonstracije, protesti, peticije, bojkotiranje ipd. Testira meje in občasno tudi prestopi prag legalnega.

Pogosto je mešanje konvencionalnih in nekonvencionalnih načinov, da bi hitreje ali lažje dosegli svoje cilje. Tako dobimo intenzivnost politične participacije posameznika (Lavrič, 2020, in po Oman, 2006).

Pomembno se je zavedati, da na intenzivnost politične participacije posameznika ne vpliva le on sam, temveč tudi politični sistem, v katerem deluje. Nalogo postavljamo v prostor Slovenije, ki je parlamentarna demokratična republika. "Vsa oblast v državi izhaja iz ljudstva in pripada ljudstvu," je zapisano na uradni spletni strani slovenske vlade. Tudi zato v nalogi predpostavljamo, da so ciljni skupini demokratične pravice zagotovljene.

Drugi dejavniki, ki vplivajo na politično participacijo, so raven izobrazbe, socialni položaj, spol, starost, zakonski status, kraj bivanja, čas naseljenosti v določenem kraju, pripadnost narodnostni manjšini/večini in družbena angažiranost. V tej nalogi se ciljna raziskovalna skupina ujema v večini dejavnikov, tiste, v katerih se ne, pa proučujem v enakem razmerju kot politično participacijo (Porta, 2003).

3.3.2 Participacija mladih v Sloveniji

Raziskava Mladina 2020 na tem področju pride do naslednjih zaključkov:

- a. mladi na splošno politike ne razumejo in se zanjo slabo zanimajo; posploševanje je upravičeno, saj delež mladih, ki se s trditvijo strinjajo, zelo prevladuje nad deležem tistih, ki se ne. Razumevanje politike je osnovni pogoj za politično participacijo in nakazuje probleme z upadanjem politične participacije v bližnji prihodnosti. Vzroki za to ne ležijo le v samoiniciaciji mladih, ampak tudi npr. njihovem zaupanju v politike, njihovi ocenitvi demokratične moči, ki jo premorejo, itd.
- b. mladi ne verjamejo, da imajo možnost spremeniti mnenja oblasti; to omejuje posameznikovo politično aktivnost in participacijo nasploh.
- c. zaupanje mladih v politične institucije je nizko; to vpliva na njihovo udejstvovanje v formalnih oblikah politične participacije. Nakazuje možnost pomanjkanja kakovostnega kadra v politiki v bližnji prihodnosti.
- d. udeležba na volitvah je nizka; to sovпада z majhnim zanimanjem mladih za politiko in nizkim zaupanjem političnim institucijam

e. večji delež mladih sodeluje v neinstitucionaliziranih oblikah politike; to kaže na vsaj delno zanimanje mladih za politiko in dodatno potrjuje točko o njihovem nezaupanju političnim institucijam.

f. raven samoocenitve politične kompetence se je v zadnjem desetletju dvignila; ob upoštevanju prejšnjih točk to nakazuje iskanje različnih načinov političnega udejstvovanja, ki jih mladi ne vidijo nujno kot politično participacijo. Vidimo, da je politična participacija spekter različnih aktivnosti, in kljub nizki volilni participaciji ne moremo trditi, da so mladi politično neaktivni (Lavrič, 2020).

3.4 Etnična pripadnost

ali etnična identiteta je pripadnost določeni etnični skupini. Etnična skupina pa je skupina, ki se po kulturi in lastnostih svojih pripadnikov razlikuje od drugih skupin. Povezujejo jo skupna zgodovina, norme, šege, verovanja itd. (Etnična identiteta, 6. 12. 2020, in po Etnična skupina 17. 9. 2022).

3.4.1 Relevantne etnične skupine

Judje, pisano z veliko, so pripadniki judovskega naroda, torej večina prebivalcev Izraela. To je eden redkih primerov, kjer sta vera in etničnost tako tesno povezani. Izraelcem vera pomeni kulturo in je zelo povezana z državno politiko. Država Izrael je namreč nastala iz zahteve judovske skupnosti po svoji državi že pred drugo svetovno vojno. Posebno po drugi svetovni vojni jih je bila mednarodna skupnost pripravljena poslušati in tako je nastala resolucija 47/181, ki predvideva razdelitev Palestine in nastanek samostojne države Izrael, namenjene judom (oziroma kasneje Judom) (Turković, 2011).

Palestinci so muslimanski arabski narod, ki je bil še do konca druge svetovne vojne vsaj deloma pod tujo oblastjo. Kot že omenjeno, je bila Palestina do druge svetovne vojne pod nadzorom Velike Britanije, še pred tem pa Otomanskega imperija. Tudi njih lahko tesno povezujemo z

njihovo vero, saj je za njih značilno sledenje verskim navadam in njihova velika razširjenost v družbi (Turković, 2011).

3.4.2 Zgradba etnične pripadnosti v Sloveniji

Ko so bili 1. 10. 2023 nazadnje posodobljeni aktualni podatki Statističnega urada Slovenije, je bil delež tujih državljanov med prebivalci 9,4%, kar ne vključuje etničnih manjšin s slovenskim državljanstvom, kot so na primer Romi. Zadnji popis prebivalstva po narodnosti v Sloveniji je bil uradno izveden leta 2002. Kasneje se je na Statističnem uradu uveljavilo mnenje, da je narodna pripadnost občutljiv osebni podatek in za zbiranje obstajajo posebni pogoji. Tako ni ne popolnega popisa narodnih skupin ne popisa etničnih skupin, ki bi prikazoval demografsko etnično sestavo v Sloveniji (Popis prebivalstva po narodnosti, 27. 7. 2017).

3.5 Spolna usmerjenost

3.5.1 Definicija

Spolna usmerjenost se nanaša na preferiran spol intimnih partnerjev in socialnih partnerjev. Cambridgeev slovar jo definira kot dejstvo, da nekoga spolno ali romantično privlačijo ljudje določenega spola ali več kot enega spola. Zajema več kot samo strogi kontekst spolnega občevanja, saj vpliva na posameznikovo identiteto, kako dojema sam sebe in kako ga dojema družba.

Na splošno lahko ljudi delimo na tiste, ki so pripadniki skupine LGBTQ+, in tiste, ki niso. Za slednje ni stalnega izraza, ampak lahko zanje v medijih pogosto zasledimo poimenovanje “cis heteroseksualci”, kar preprosto pomeni “ljudje, katerih družbeni spol ustreza njihovemu biološkemu, preferirani spol njihovih partnerjev pa je nasprotni spol”. Kdor ne ustreza temu opisu, je torej pripadnik skupine LGBTQ+. Kratica v angleščini predstavlja podskupine:

L stoji za “lesbian”, kar pomeni istospolno usmerjena ženska;

G stoji za “gay”, kar pomeni istospolno usmerjen moški;

B stoji za “bisexual”, kar pomeni nekoga, ki je pripravljen imeti partnersko razmerje z različnimi spoli;

T stoji za “transgender”, kar pomeni oseba, katere družbena spolna identiteta se ne ujema z njenim biološkim spolom;

Q stoji za “queer/questioning”, kar pomeni vse osebe v tej skupini;

+ predstavlja vse druge skupine ljudi, ki spadajo v to skupino, npr. “asexual”, “non-binary”.

Izraz družbeni spol v sociologiji pomeni spolno identiteto, ki je pridobljena skozi kulturo, vzgojo itd. in ima določene predstave o primernem videzu, vedenju, vlogah ... posameznika (Sešek, 2021).

3.5.2 Izražanje

Izražanje spolne usmerjenosti je ena najbolj prisotnih tem v sodobnih medijih. Posameznik bo glede na svoje izražanje spolne usmerjenosti pri drugih posameznikih obravnavan različno. Čeprav družbena stigma pripadnikov skupine LGBTQ+ upada, še ni na stopnji, ko bi bili vedno obravnavani enako kot tisti, ki tej skupini ne pripadajo.

Pripadnost skupini LGBTQ+ oziroma svojo spolno usmerjenost lahko posameznik izraža preprosto z načinom oblačenja, govorjenja itd. ali s simboli, kakršen je mavrica oziroma mavrična zastava. Izražanje spolne usmerjenosti je dandanes že samo po sebi veliko gibanje, ki vključuje trgovsko blago z mavričnimi simboli, parade ponosov, proteste in podobno (Sešek 2021, in po LGBTQ+ 2021 Global Survey, 7. 5. 2021).

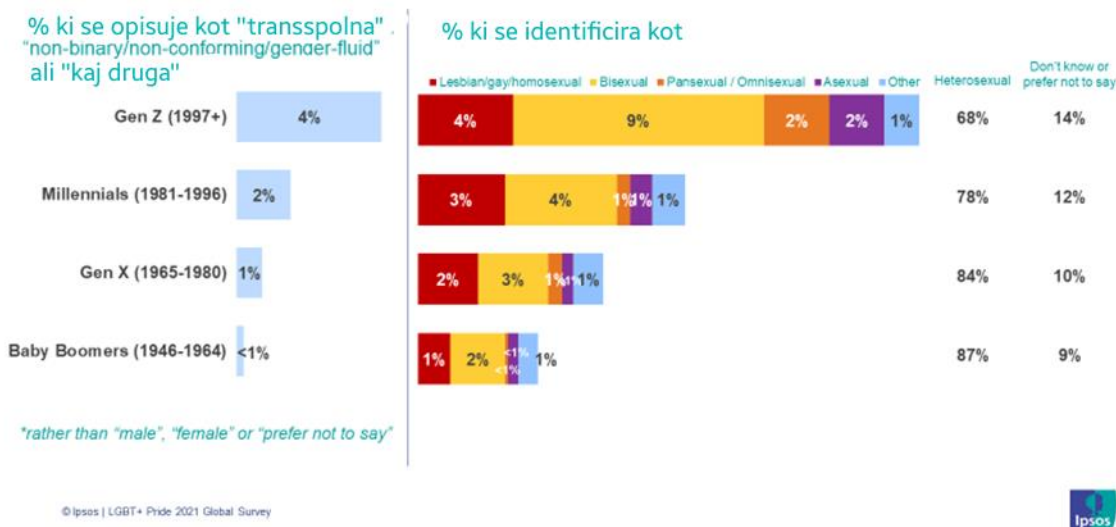
3.5.3 Sestava

Statistične podatke o spolni sestavi je težko pridobiti zaradi velikega razpona možnosti, ki se popolnoma razlikujejo že v urbanem območju in ruralnem območju le nekaj kilometrov stran. Velike razlike so vidne v starostnih skupinah, v socialno-ekonomskem stanju območja, v

intenzivnosti religije na nekem območju itd. Ob tem lahko podatke pridobimo le s samoocenitvijo, kar pomeni, da so odgovori lahko namerno ali nenamerno neresnični. Ker v Sloveniji nimamo priznanih nedavnih statističnih popisov, sem se odločila uporabiti raziskavo celotnega sveta, ki jo je leta 2021 izpeljala organizacija Ipsos. Ipsos Group S.A. je multinacionalna družba za tržne raziskave in svetovanje s sedežem v Parizu v Franciji in je priznana zaradi svojih raziskav v svetovnem merilu.

Iz raziskave je razvidno, da delež ljudi, ki se opredeljujejo kot pripadniki skupine LGBTQ+, narašča in je najvišji prav med mladimi (Priloga2).

SPOLNA IDENTITETA IN USMERJENOST PO GENERACIJAH (GLOBALNO DRŽAVNO POVPREČJE)

Slika 1: Graf prikazuje povzetek raziskave organizacije Ipsos o demografiji spolne usmerjenosti (spletni vir).

3.6 Primeri aktivnosti mladih ob nasilnih verskih konfliktih

Vidimo, da veliko mladih že ima močno mnenje o izraelsko-palestinskem konfliktu in se tudi že politično udeležujejo na tem področju. Poiskala sem tri primere gibanj, ki so jih organizirale nevladne organizacije ali skupine posameznikov:

1. Luton, Velika Britanija; angleški mediji poročajo o propalestinskem protestu, ki so ga organizirali mladi z Luton Sixth Form Collegea. Protestirali so že novembra 2023,

oblečeni v belo-črne palestinske barve s palestinskimi zastavami. Nasprotovali pa so tudi povezavi svoje šole z orožarskim podjetjem, ki je Izraelu dobavljalo orožje. Protest je organizirala šolska skupnost, vodstvo šole pa jo je teden pozneje razpustilo. Podobni protesti potekajo povsod po svetu. (Po Walkout over weapons, 31. 12. 2023)

2. Univerza Brown, ZDA; 19 študentov ugledne univerze Brown je 2. februarja 2024 začelo gladovno stavko, ki 10. 2. 2024 še poteka. Februarja se jim je pridružilo več kot 250 študentov s 36-urnim postom v podporo. Njihov cilj je prepričati vodstvo šole, da se neha povezovati z organizacijami, ki naj bi profitirale od genocida (mnenja, ali je dogajanje res genocid, so različna) v Gazi. (Po Brown University students enter eighth day of hunger strike over Israel-Gaza, 10. 2. 2024)
3. Glavni trg, Maribor; tudi pri nas je bil 16. novembra 2023 organiziran prvi shod za podporo Palestine. Sicer ne vključuje le ciljne skupine te naloge, saj so se ga udeležili ljudje vseh starosti, ampak služi kot plastični primer dogajanja po svetu. (Po, Na Glavnem trgu shod v podporo Palestini, 16. 11. 2023)

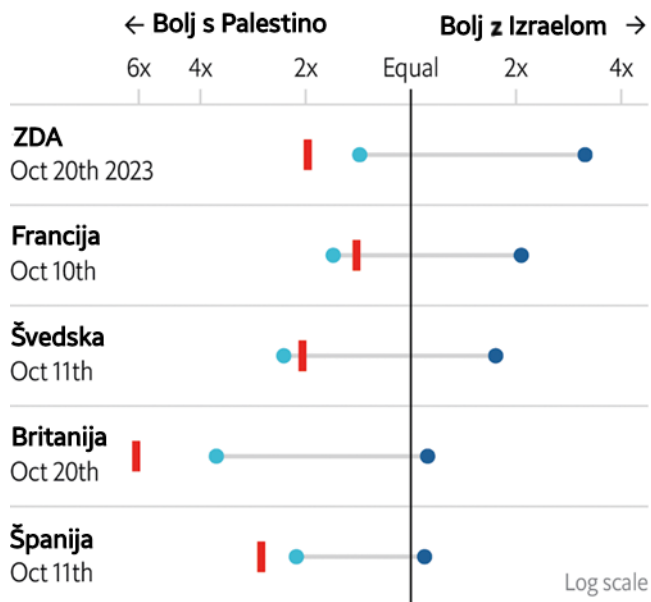
Zanimivo je opaziti veliko razliko med generacijami glede podpore Izraelu ali Palestini, pri čemer mlajše generacije vedno bolj podpirajo Palestino (Israel is more popular than social-media posts suggest, 2. 11. 2023). Tudi spletni viri vedno bolj težijo k podpori Palestini, kar lahko vidimo na spodnjem diagramu rezultatov ankete, ki je bila narejena v angleškem časniku The Economist (Priloga 3).

S katero stranjo Izraelsko-Palestinskega konflikta se bolj strinjate

● glasovi mladih

● Vsi glasovi

■ Objave socialnih omrežij

*18- to 24-year-olds, except United States (18- to 29-year-olds) and France (18- to 34-year-olds)

The Economist

Slika 2: Raziskava časopisa The Economist prikazuje popularnost strani v konfliktu med mladimi v nekaterih evropskih državah (spletni vir).

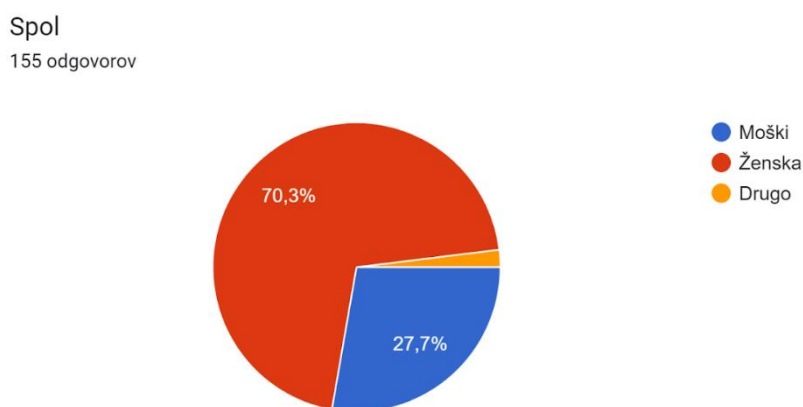
Tako je težje najti ali naleteti na vire v podporo Izraelu, ampak v resnici ga zelo močno podpira večina zahodnega sveta.

4 EMPIRIČNI DEL

V tem delu naloge bom najprej predstavila rezultate, ki sem jih prejela iz anketnega vprašalnika, nato pa izvedla še lastno analizo na podlagi vsega pridobljenega znanja.

4.1 Predstavitev vzorca

Graf 1: spolna sestava

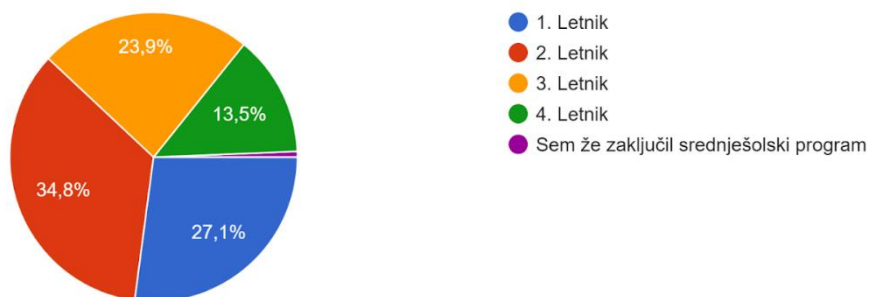
Razvidno je, da v vzorcu anketirancev močno prevladujejo ženske. To preprosto pojasnujem z deležem spolov na slovenskih gimnazijah. Kljub temu sem se odločila, da rezultatov ne bom ločila po spolih, kar utemeljujem z naslednjim:

- a. Konflikt ni direktno povezan s spoli, zato predpostavljam, da ima spol proti drugim faktorjem zanemarljivo vrednost.
- b. Zaradi oddaljenosti konflikta, predvidevam, da vsi dobivamo podobne informacije, ne glede na spol (bi pa to morda bila zanimiva raziskava v prihodnosti).

Graf 2: starostna sestava

Kateri letnik obiskuješ?

155 odgovorov

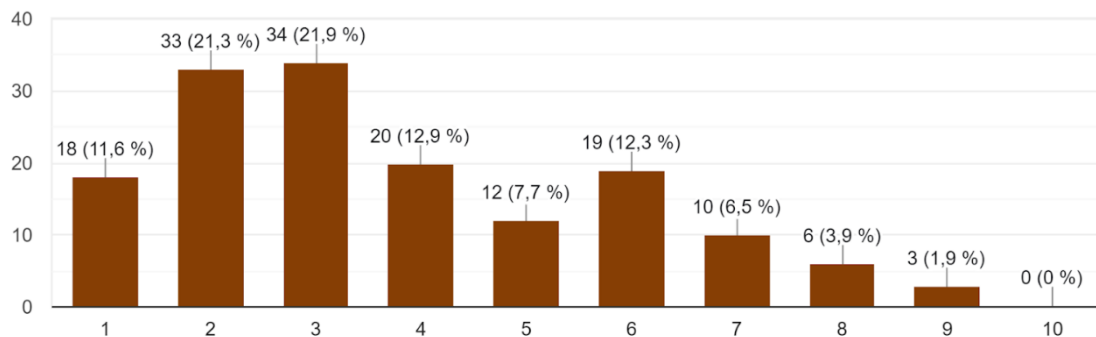
Vzorec je sestavljen iz srednješolcev, torej mladih med 15. in 19. letom. To je bila tudi ciljna skupina moje raziskave. Največ je dijakov prvega in drugega letnika, najmanj pa četrtega letnika, kar pomeni, da večina vzorca še ne more voliti in je njihova konvencionalna volilna participacija omejena. To bom upoštevala v naslednjem sklopu vprašanj. Odgovor enega posameznika, ki je že zaključil srednješolski program, bom zaradi dovolj velikega vzorca zanemarila.

4.2 Rezultati

Graf 3: samoocena politične aktivnosti (1 pomeni najmanj in 10 najbolj)

Od ena do deset kako politično aktivni mislite da ste?

155 odgovorov

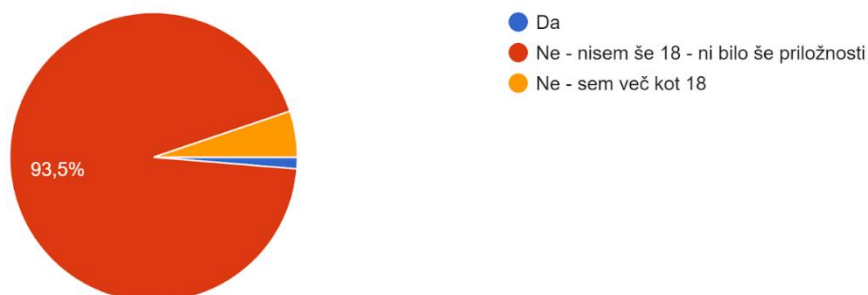

Na začetku vsebinskega dela vprašalnika sem anketirance prosila, naj označijo, kako politično aktivni mislijo, da so. S tem sem poskušala odkriti tudi nekonvencionalno participacijo, ki jo je težje zaznati skozi vprašalnike. Takoj lahko opazimo, da se niti en anketiranec ni odločil za stopnjo 10 - najvišjo stopnjo. To me ni presenetilo, saj sem pustila širok razpon desetih stopenj in bi deset pomenilo že pravega politika. V nasprotju s tem me je presenetilo, da se največja zgostitev odgovorov ni zgodila okoli sredinske stopnje, ampak na stopnjah dve in tri, kar pomeni zelo nizko politično participacijo. Kar 11,6 % anketirancev se ima za popolnoma politično neaktivne. Vidimo, da od šeste stopnje navzgor odstotki upadajo

Graf 4: udeležba volitev

Si se že udeležil/a volitev?

155 odgovorov

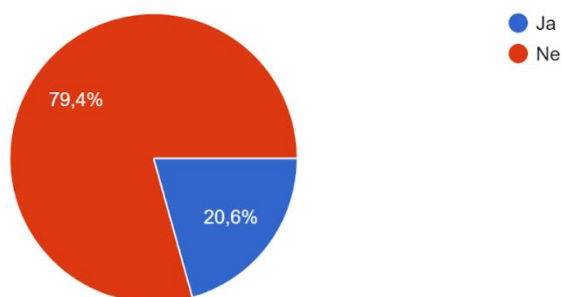

Politične participacije nisem merila samo z introspekcijo. Glede na udeležbo anketirancev na volitvah sem sklepala o njihovi konvencionalni participaciji. Le 1,3 % anketirancev se je volitev že udeležilo, kar se ujema s starostnim vzorcem anketirancev in samooceno politične participacije.

Graf 5: udeležba protestov

Si se že udeležil/a protesta?

155 odgovorov

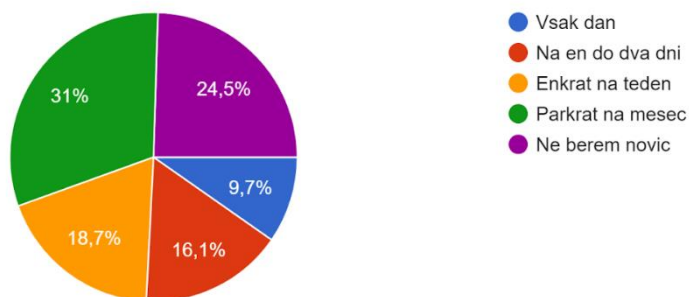

Razvidno je, da se je 20,6 % anketirancev že udeležilo protesta. Iz tega in prejšnjega grafa lahko sklepam, da je ta znana oblika nekonvencionalne participacije bodisi bolj dostopna bodisi bolj priljubljena. Zaradi vzorca samoocene politične participacije sklepam, da nekateri anketiranci morda ne povezujejo protestov s politiko in se jih udeležijo iz razlogov, ki se jim zdijo nepovezani, kot npr. globalno segrevanje ali stanovanjska kriza.

Graf 6: pogostost branja političnih novic

Redno berem politične novice:

155 odgovorov

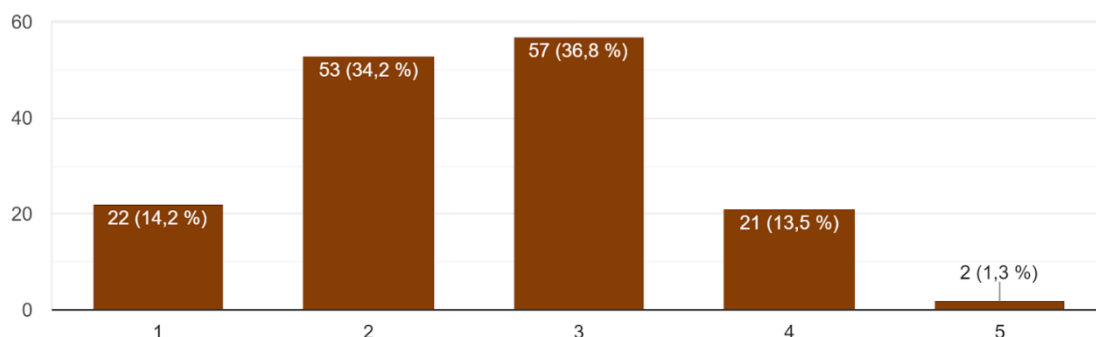

Vprašanje je namenjeno ugotavljanju, koliko anketiranci poznajo politiko, pa tudi, koliko poznavanje politike povezujejo s politično participacijo, da to ne bi zmedlo nadaljnjih ugotovitev. Vidimo, da največji delež anketirancev politične novice bere le nekajkrat na mesec, kar se sklada z drugo in tretjo stopnjo, ki sta prevladovali v samoocenitvi. Tudi velik delež anketirancev, ki novic nikoli ne berejo, in majhen delež takih, ki jih berejo vsak dan, sovpadata s poloma samoocenitve. Iz tega vidimo, da anketiranci ne delijo poznavanja politike in politične participacije.

Graf 7: izbira političnih strani (1 pomeni popolnoma levo, 5 pomeni popolnoma desno)

Zase bi rekel/rekla, da sem:

155 odgovorov

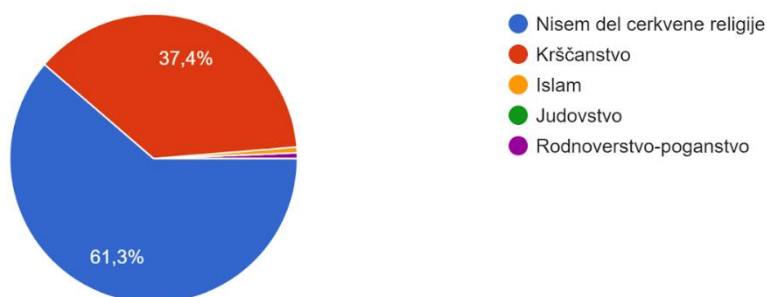

Pričakovano se je največji delež anketirancev postavil na sredino. Predpostavljam majhno pomanjkljivost, namreč, da so se na sredino postavili ne le tisti, ki se sicer imajo za centriste, ampak tudi tisti, ki strani ne poznajo dovolj dobro. Opazna pa je tudi le majhna razlika med temi anketiranci in tistimi, ki so nekoliko bolj levo politično usmerjeni. Na splošno prevladuje leva politična usmerjenost v razmerju.

Graf 8: pripadnost cerkveni religiji

Sem del cerkvene religije:

155 odgovorov

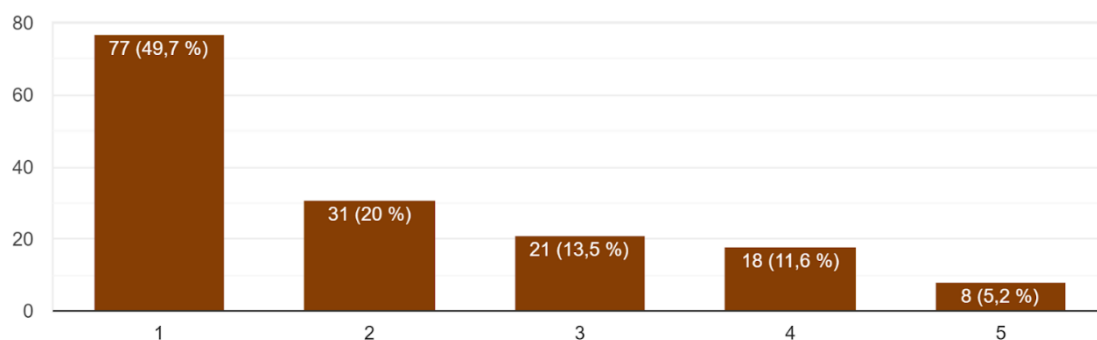
V naslednjem sklopu o religiji me je najprej zanimalo, kolikšen del anketirancev sploh pripada cerkveni religiji, in če da, kateri. Nepresenetljivo kar 61,3 % anketirancev ni del cerkvene

religije, čemur sledi krščanstvo kot prevladujoča religija v Sloveniji s 37,4 %. Eden od anketirancev se je opredelil kot pogan in eden kot musliman (islam). Odgovore slednjega sem pregledala in ugotovila, da je zelo dobro seznanjen s konfliktom, kljub stopnji tri pri samoocenitvi politične aktivnosti, in popolnoma podpira Izrael.

Graf 9: intenzivnost religioznosti (1 pomeni najmanj, 5 pa najbolj)

Kako religiozni ste?

155 odgovorov

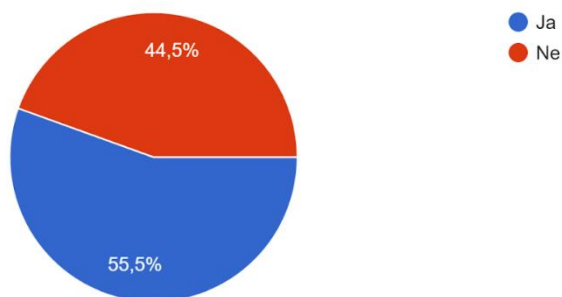

Nato me je zanimalo, kako intenzivno religiozni so anketiranci, pri čemer je razvidno, da jih je več kot polovica na prvi ali drugi stopnji. Sicer nisem upoštevala, da so se morali označiti tudi neverniki, ampak to za mojo raziskavo ni problem, saj mi to da realistično sliko intenzivnosti religioznosti pri mladih na splošno.

Graf 10: pripadnost družinskih članov cerkveni religiji

Moji družinski člani so del cerkvene religije:

155 odgovorov

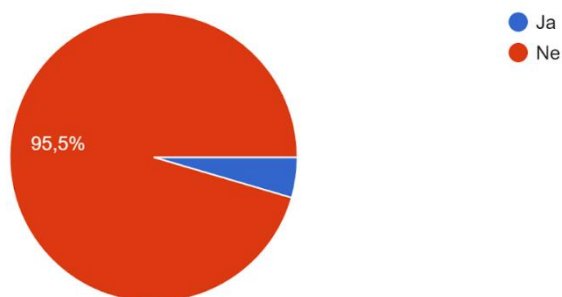

Iz grafa je razvidno, da so člani družin 55,5 % anketirancev del cerkvene religije. To je večji delež kot pri anketirancih samih. Upoštevati moram torej versko okolje anketirancev.

Graf 11: pripadnost etnični manjšini

Sem pripadnik etnične manjšine v Sloveniji:

155 odgovorov

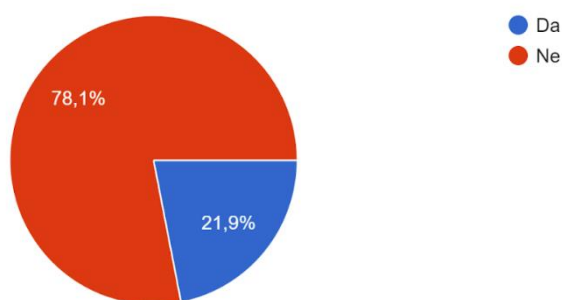
V skladu s pričakovanji je le 4,5 % anketirancev pripadnikov etnične manjšine v Sloveniji. To mi žal ne da dovolj velikega vzorca anketirancev, da bi lahko dalje analizirala korelacijo z anketnega vprašalnika.

Iz naslednjega odprtega vprašanja, v katerem sem vprašala po pripadnosti etničnim manjšinam, ne bom predstavila grafa, saj sta le dva anketiranca podala svoje odgovore (Makedonec, Srb)

in eden neopredeljen imigrant. Nenamerni ugotovitvi sta, da vsi anketiranci ne vedo, kaj je etnična skupina, saj sem dobila odgovor, da je del LGBTQ+, kar sedem intervjuvancev pa je napisalo poševnico, čeprav je bilo vprašanje neobvezno in je naslavljalo le pripadnike etničnih manjšin.

Graf 12: pripadnost skupini LGBTQ+

Sem pripadnik LGBTQ+
155 odgovorov

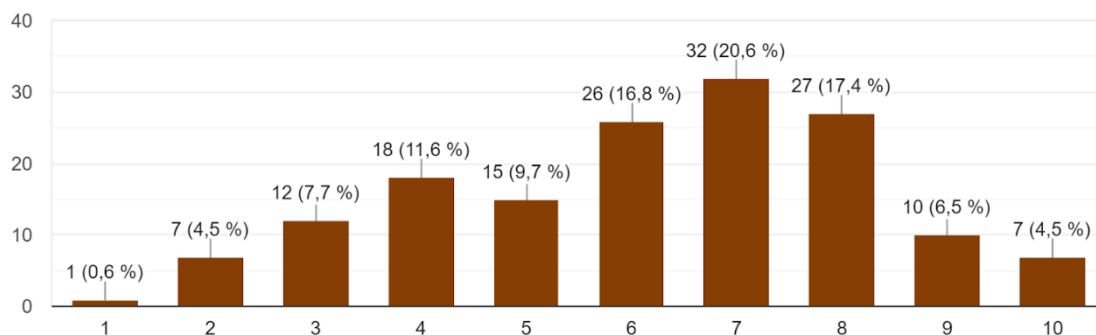

21,9 % anketirancev je pripadnikov skupine LGBTQ+, kar je precej višje od svetovnega povprečja po raziskavi IPSOS. Sklepamo lahko, da na to vpliva gimnazijsko okolje anketirancev. Rezultat me kljub neujemanju z navedeno raziskavo ni presenetil, saj podoben delež na svoji šoli opažam tudi sama. V odprtem vprašanju, ki sem ga zastavila po grafu, sem dobila devet veljavnih (resnih) odgovorov, od tega se jih je sedem opredelilo za biseksualne in dva kot aromantična. Kljub veliko višjemu odstotku opredeljenih za LGBTQ+ kot v navedeni raziskavi se razmerja znotraj skupine ujemajo.

Graf 13: poznavanje izraelsko-palestinskega konflikta (1 pomeni najslabše poznavanje, 10 pa najboljše)

Sem dobro seznanjen z Izraelsko-palestinskim konfliktom:

155 odgovorov

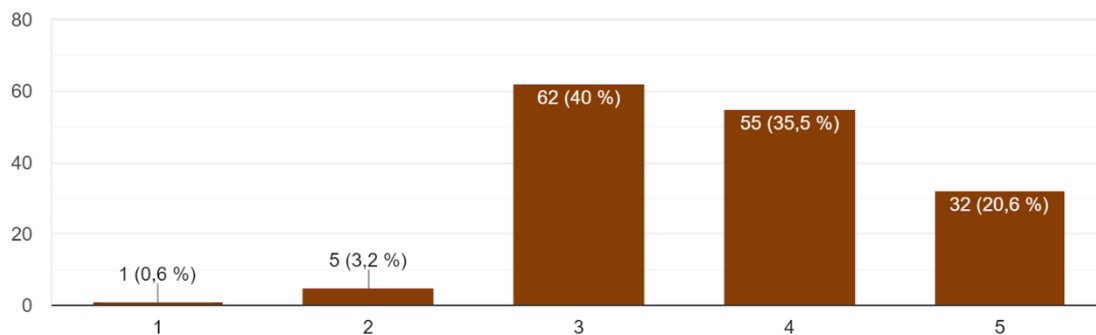

Iz grafa je razvidno, da je poznavanje konflikta večinoma ocenjeno kot dobro. Takoj opazimo, da je rezultat neskladen s samoocenitvijo politične participacije. Največji delež anketirancev sodi pod zmerno dobro poznavanje šeste, sedme in osme stopnje. Le en anketiranec je odgovoril, da konflikta sploh ne pozna, medtem ko jih kar sedem meni, da imajo o konfliktu popolno znanje.

Graf 14: podpora Izraelu oziroma Palestini (1 je popolna podpora Izraelu, 5 je popolna podpora Palestini)

Podpiram:

155 odgovorov

Kljub največji zgoščenosti odgovorov v sredini, torej tistih, ki so nevtralni, graf očitno teži na stran Palestine. To ni presenetljivo glede na globalni trend podpore Palestini med mladimi. Kot vidimo, se je le en anketiranec postavil popolnoma na stran Izraela, kar pomeni, da se je popolnoma na stran Palestine postavilo 32-krat več anketirancev. Več kot polovica vseh anketirancev je vsaj delno na strani Palestine.

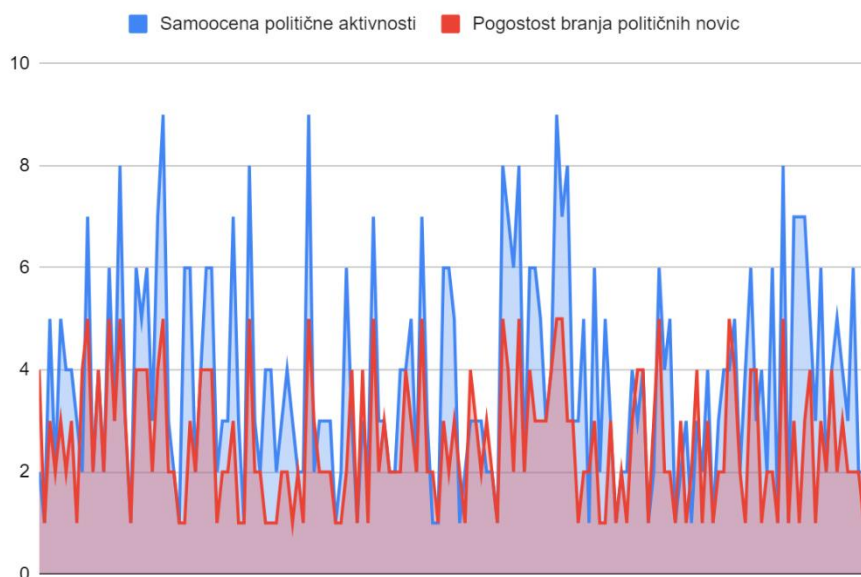
4.3 Razprava

Pomembnejši del analize rezultatov je ugotavljanje korelacije.

- V anketnem vprašalniku so se anketiranci opredelili glede na stopnjo intenzivnosti religioznosti. To sem z namenom potrditve ali zavrnitve prve hipoteze uporabila v računanju korelacije s podporo stranema v izraelsko-palestinskem konfliktu: -0,14. Oba podatka sem merila na lestvicah od 1 do 5, tako da je na prvi lestvici 1 pomenila najnižjo stopnjo religioznosti, na drugi pa je 1 pomenila popolno podporo Izraelu in 5 popolno podporo Palestini. Zelo majhna negativna korelacija kaže, da je bil nekoliko večji delež nevernikov bolj za Palestino in obratno, nekoliko večji delež vernikov podpira Izrael. Pomanjkljivost te metode je, da se je veliko anketirancev opredelilo na sredini in tako lahko interpretiramo tudi, da se je več nevernikov kot pa vernikov opredelilo za nevtralne in zato korelacija ni popolnoma razvidna.
- Zanimalo me je, ali so dijaki realistično ocenili svojo politično aktivnost. Za kriterij sem izbrala pogostost branja političnih novic. V anketnem vprašalniku sem imela pet možnosti pogostosti branja, ki jih lahko enačim z desetimi stopnjami samoocenitve: ne berem novic z 1-2, nekajkrat na mesec s 3-4, enkrat na teden s 5-6, na en do dva dni s 7-8 ter vsak dan z 9-10. Z grafa 5 lahko vidimo, da kar 31 % anketirancev novice bere nekajkrat na mesec, kar pade v kategorijo 3-4 in se sklada s 34,8 % anketirancev, ki so se uvrstili pod tretjo ali četrto stopnjo. Ker pa bi skladanje lahko predstavljalo odgovore različnih dijakov, sem podatke o pogostosti branja pretvorila v lestvico od 1 do 5 in izračunala korelacijo: 0,66. Podatek nam pove, da obstaja precej visoka pozitivna korelacija med samooceno in pogostostjo branja političnih novic. Iz tega razberemo, da

se dijaki dobro poznajo in tako realistično ocenijo. Korelacijo lahko vidimo tudi na naslednjem grafu:

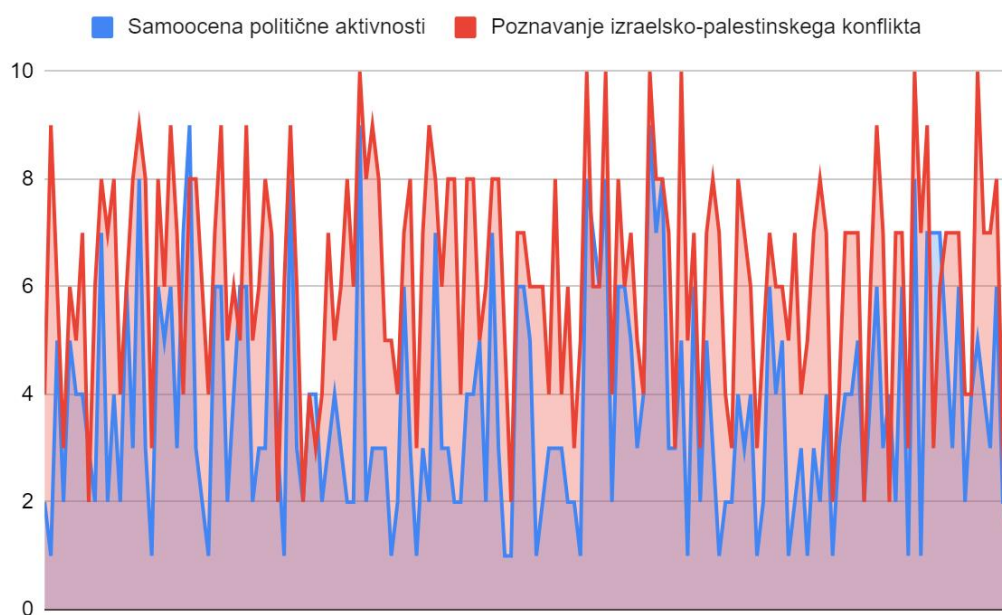
Graf 15: samoocena politične aktivnosti v primerjavi s pogostostjo branja političnih novic

Na grafu vidimo obe možnosti za vsakega anketiranca. Vidimo, da kjer je stopnja samoocene višja, je pogostejše tudi branje političnih novic.

- Zaradi pozitivne korelacije pri prejšnji točki lahko posplošimo, da se dijaki realno samoocenjujejo, zato lahko primerjamo samoocenjevanje s poznavanjem izraelsko-palestinskega konflikta. Primerjamo pa ju lahko tudi, ker v anketi nisem preverjala, ali so anketiranci pri vprašanju, kako dobro poznajo konflikt, odgovorili realistično, zato sta oba podatka pravzaprav samooceni in zato bolj relevantni druga z drugo. Ponovno sem izračunala korelacijo: 0,51. Korelacija je nižja, kot sem predvidevala.

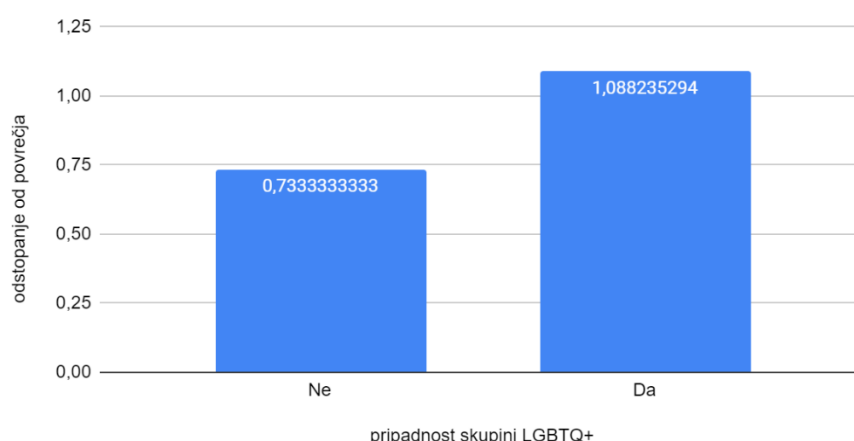
Graf 16: samoocena politične aktivnosti v primerjavi s poznavanjem izraelsko-palestinskega konflikta

Na grafu, ki prikazuje vse anketirance, tokrat vidimo, da je poznavanje izraelsko-palestinskega konflikta opazno višje kot pa politična aktivnost (oz. samoocena le-te) na splošno. Za ugotavljanje odstopanja najprej izračunamo razlike med samoocenitvijo in poznavanjem konflikta pri vsakem anketirancu in nato povprečje te razlike: -2,4. To pomeni, da se anketiranci v povprečju bolje spoznajo na konflikt, kot se ukvarjajo s politiko na splošno, in sicer za 2,4 stopnje oz. za 24 %.

- Za potrditev ali zavrnitev zadnje hipoteze računanje korelacije ni bilo tako preprosto, saj me je zanimala oddaljenost od nevtralnosti, ne pa samo podpora ene ali druge strani. Da pa sem sploh lahko izračunala to odstopanje, sem najprej morala ločiti anketirance, opredeljene za del skupine LGBTQ+, od ostalih, zato sem njihove odgovore spremenila v številske vrednosti. Nato sem izračunala odstopanje teh vrednosti od povprečja (stopnja 3) in to prikazala na grafu:

Graf 17: Odstopanje od nevtralnosti pri podpori strani v konfliktu glede na pripadnost skupini LGBTQ+

Iz grafa je razvidno, da pripadniki skupine LGBTQ+ v povprečju od nevtralnosti pri podpori strani v konfliktu odstopajo za 0,36 stopnje več od možnih dveh stopenj odstopanja, kar je za 18 % večje odstopanje.

- Iz vseh točk torej lahko sklenem, da izbrani socialni dejavniki niso popolni pokazatelji človekovega stališča o konfliktu. Ne glede na dane korelacije je le majhna možnost, da bi lahko pravilno predvidevali človekovo stališče s poznavanjem njegove povezanosti z zgornjimi dejavniki. Iz teoretičnega dela in zadnjega vprašanja na anketnem vprašalniku o podpori strani pa sem ugotovila, da bi bil veliko hitrejši pokazatelj kar človekova starost.

4.4 Vrednotenje hipotez

1. Versko prepričanje mladih je najbolj izrazit dejavnik, ki je v korelaciji z njihovo izbiro strani. Bolj verni mladi se verjetneje postavljajo na stran Izraela.

V prvi točki poglavja Razprava dokažem, da je korelacija zelo majhna, kar pomeni, da se bolj verni mladi le za 0,14 stopnje verjetneje postavljajo na stran Izraela. Iz primerjave z drugimi točkami vidimo tudi, da so korelacije drugih dejavnikov višje kot korelacija z verskim dejavnikom, tako da moram prvo hipotezo v celoti **zavreči**. Zaradi spletnih virov, ki sem jih prebrala med raziskavo, sem o hipotezi sicer veliko premišljevala, ampak sem se odločila, da bom objektivnost bolje zadovoljila z zanašanjem na lastne izračune.

2. Mladi z najvišjo stopnjo politične participacije so tudi najbolj seznanjeni z izraelsko-palestinskim konfliktom.

Čeprav je korelacija 0,51 nižja, kot sem predvidevala, menim, da lahko hipotezo kljub temu **delno potrdim**. Delno jo potrjujem, saj korelacijski gradient ni dovolj visok, da bi ga lahko aplicirala v vse primere. Pa tudi, ker hipoteza ni predvidevala, da bo poznavanje konflikta večje kot pa splošna politična participacija. Čeprav povezava še vedno obstaja, menim, da ker sem korelacijo našla na drugačen način kot predvidevano, je lahko hipoteza le delno potrjena.

3. Mladi, ki so sami del etnične manjšine, bodo v večini na isti strani.

Hipoteze žal ne morem **ne potrditi ne zavreči**. Zaradi pomanjkanja tovrstnih dosedanjih raziskav in pomanjkanja vzorca ne morem trditi, da sem hipotezo razjasnila. Kljub temu menim, da sem prejela o temi nova znanja in odprla tudi nova raziskovalna vprašanja.

4. Mladi, ki se identificirajo izven norm spolne usmerjenosti, se jasno uvrščajo na strani v izraelsko-palestinskem konfliktu.

Ta hipoteza je **potrjena**. Razlika, prikazana na grafu 17 v prejšnjem poglavju, se sicer ne zdi velika, ampak moramo upoštevati, da je to povprečje večjega vzorca. Zaradi tega in zaradi raziskovanja v teoretičnem delu menim, da je hipotezo veljavno potrditi.

4.5 Samoevalvacija

V tem kratkem poglavju komentiram svoja spoznanja v nalogi in svoj pogled na opravljeno nalogo.

4.5.1 Vrednotenje metodologije dela

Za raziskavo teoretičnega dela sem sicer namenila veliko časa, ampak so poglavja kljub temu nekoliko splošna. Tega ne vidim kot veliko pomanjkljivost, saj je bil fokus naloge na njihovi povezavi.

V prid metodologiji zagovarjam anketni vprašalnik, za katerega sem dobila pozitivne povratne informacije od anketirancev. Med analizo podatkov sem ugotovila, da imam zbrano vse potrebno za obravnavo hipotez, kot sem načrtovala, zato sem z njim zadovoljna.

Izbrala sem raziskovalno metodo, za katero sem menila, da najbolje izpolnjuje cilj ugotavljanja mnenj mladih. Morala sem namreč biti previdna, da se naloga ne bi spremenila v raziskavo izraelsko-palestinskega konflikta.

V razpravi sem uporabila izračune, ki sem se jih naučila delati izključno za to nalogo, torej sem dobila tudi nekaj novega znanja. Poskusila sem vključiti le relevantne točke in jih komentirati s čim več dodanimi podatki in grafi za lažjo predstavo.

4.5.2 Mediji in drugi dejavniki

Skozi celo nalogo zanemarjam en očiten dejavnik – medije. V pisanju teoretičnega dela sem predelala ogromno količino objav v medijih o konfliktu in vseh drugih omenjenih dejavnikih. Tako kot so imeli velik vpliv na nastanek te naloge, se zavedam, da imajo velik vpliv na naša odločanja tudi pri konfliktih. Odločila sem se zanemariti ta dejavnik, saj odpre veliko novo področje, ki ga predlagam za nadaljnjo raziskavo v prihodnosti. Upoštevati pa je treba tudi, da glavne ideje na različne načine najdejo vsakogar od nas. Tukaj bi rada omenila še dejavnike, kot sta družina in sovrstniki, ki sem jih prav tako zanemarila v nalogi, saj na njih vpliva tudi vse obravnavano in bi tako morala opraviti dvojno raziskavo, to pa po mojem mnenju presega okvire srednješolske raziskovalne naloge.

5 ZAKLJUČEK IN SKLEPI

Naj nalogo zaključim tako, da povem, da sem iskala argumente, ki bi mi jasneje pomagali izbrati stran v konfliktu, na koncu pa sem ugotovila, da je tudi zavedanje vplivov ni zelo v pomoč pri tem. Vsak od izbranih dejavnikov odpira veliko tematsko polje, ki se z vedno več raziskavami še širi.

Versko prepričanje med mlajšimi generacijami upada, sočasno s tem pa so prepričanja mladih vernikov manj ekstremna, kot so bila prepričanja njihovih starih staršev ali celo staršev. Katoliki niso bolj naklonjeni judom ali muslimanom, bolj nanje vplivajo drugi dejavniki.

Na primer politična participacija, ki med mladimi sicer ni visoka. Opazimo pozitivno povezavo med poznavanjem politike na splošno in izraelsko-palestinskega konflikta. Presenetljivo pa je, da je poznavanje konflikta zelo veliko med mladimi, tudi tistimi, ki se za politiko drugače ne zanimajo. Na podlagi tega lahko upamo, da politična participacija v bližnji prihodnosti, kljub slabim napovedim, ne bo močno upadla.

Čeprav nisem bila uspešna pri raziskovanju povezave z etnično pripadnostjo, sem se poučila o dveh meni slabo poznanih narodih. Prav tako se mi je odprlo več novih raziskovalnih vprašanj, kot npr. etnična sestava v Sloveniji.

Potrdila sem, da so pripadniki skupine LGBTQ+ bolj ekstremistični kot drugi. Seveda v nalogi to opisujem nevtrarno, ampak menim, da je bolj definitivno odločanje potrebno za del družbe, da poganja argumente obeh strani.

Zadovoljna sem z ugotovitvijo, da so mladi pripravljeni razpravljati o temi in jo na splošno dobro poznajo. Menim, da sem učinkovito pridobila novo znanje skozi lastno raziskovanje, kar je zame osebno končni cilj raziskovalne naloge.

Čeprav sem korelacije potrdila le delno, menim, da je tako ugotovljeno lažje aplicirati na podobne konflikte, če uporabimo enake metode. Upam si reči, da je naloga lahko koristna ne le meni, temveč tudi mojim vrstnikom, ki se želijo bolj utemeljeno odločiti za izbiro strani.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Ne moremo zanikati, da je izraelsko-palestinski konflikt naša realnost. Kljub tragičnosti situacije menim, da raziskave o njej niso prezgodnje. Zavedanje dejavnikov, ki vplivajo na naš pogled na strani v takšnih konfliktih, nas lahko pripelje do odločitve. Čeprav to ni bil predmet raziskovalne naloge sam po sebi, pa želim poudariti pomembnost zavedanja resnosti problema. Od začetka pisanja raziskovalne naloge se je dogajanje le še okrepilo in govor o podpori eni ali drugi strani je vedno bolj pogost in vedno glasnejši. V sklopu družbene odgovornosti se mi zdi pomembno priznati, da so od takrat raziskovani dejavniki vedno manj pomembni in dogajanje vedno manj dvoumno. Sedaj sta pomembni ozaveščenost in naša lastna moralnost. Kljub temu je del družbene odgovornosti tudi razumeti soljudi in njihova ozadja, zato upam, da je moja naloga pripomogla k širjenju pogledov in poslušanju obeh strani na individualnem nivoju. Samozavedanje pa naj pripelje do kritičnega razmišljanja, ki je še kako pomembno v naši družbi.

7 VIRI IN LITERATURA

- 2023 Hamas-led attack on Israel. (11. 2. 2024). Wikipedia. Pridobljeno 11. 2. 2024 s https://en.wikipedia.org/wiki/2023_Hamas-led_attack_on_Israel ;
- Ajtnik, N. (2022). Problematika politične participacije mladih (študija primera: Občina Kamnik), diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. (str. 12-27)
- Altfeld, M., Mesquita B. (1979). Choosing Sides in Wars. Oxford: Oxford university press.
- Brown University students enter eighth day of hunger strike over Israel-Gaza. (10. 2. 2024). BBC News. Pridobljeno 10. 2. 2024 s <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-68255422> ;
- Družbeni spol. (29. 11. 2023). Wikipedija. Pridobljeno 7. 1. 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Dru%C5%BEbeni_spol ;
- Etnična identiteta. (6. 12. 2020). Wikipedija. Pridobljeno 7. 1. 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Etni%C4%8Dna_identiteta ;
- Etnična skupina. (17. 9. 2022). Wikipedija. Pridobljeno 7. 1. 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Etni%C4%8Dna_skupina ;
- Foreign population. (2019). OECD. Pridobljeno 8. 2. 2024 s <https://www.oecd.org/slovenia/> ;
- Hamas napadel Izrael in zajel talce; Sledil je silovit protinapad izraelskih sil na Gazo. (7. 10. 2023) RTV Slovenija. Pridobljeno 6. 2. 2024 s <https://www.rtvlo.si/svet/bliznji-vzhod/hamas-napadel-izrael-in-zajel-talce-sledil-je-silovit-protinapad-izraelskih-sil-na-gazo/684029> ;
- Hamas. (7. 2. 2024). Wikipedia. Pridobljeno 10. 2. 2024 s <https://en.wikipedia.org/wiki/Hamas> ;
- International recognition of the State of Palestine. (2. 2. 2024). Wikipedia. Pridobljeno 8. 2. 2024 s https://en.wikipedia.org/wiki/International_recognition_of_the_State_of_Palestine ;
- Ipsos. (27. 10. 2023). Wikipedia. Pridobljeno 7. 1. 2024 s <https://en.wikipedia.org/wiki/Ipsos> ;

- Islam. (23. 12. 2023). Wikipedija. Pridobljeno 29. 1. 2024 s <https://sl.wikipedia.org/wiki/Islam> ;
- Israel is more popular than social-media posts suggest. (2. 11. 2023). The Economist. Pridobljeno 10. 2. 2024 s <https://www.economist.com/international/2023/11/02/israel-is-more-popular-than-social-media-posts-suggest> ;
- Israel-Hamas war. (11. 2. 2024). Wikipedia. Pridobljeno 11. 2. 2024 s https://en.wikipedia.org/wiki/Israel%E2%80%93Hamas_war ;
- Izraelsko-palestinski konflikt. (10. 11. 2023). Wikipedija. Pridobljeno 7. 1. 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Izraelsko-palestinski_konflikt ;
- Jelinčič, B. (2010). Uvod v judovstvo. Celje: Celjska Mohorjeva družba. (str. 7-11);
- Jezikovne izbire: »Jud« ali »Žid«? (maj 2023). Jezikovna svetovalnica, SAZU. Pridobljeno 28. 1. 2024 s <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/6542/jezikovne-izbire-jud-ali-%C5%BEid> ;
- Judovstvo. (18. 12. 2023). Wikipedija. Pridobljeno 8. 2. 2024 s <https://sl.wikipedia.org/wiki/Judovstvo> ;
- Lavrič, M. idr. (2020). Mladina 2020 [Elektronski vir]: položaj mladih v Sloveniji. Maribor: Univerza v Mariboru. (str. 215-243)
- LGBTQ+ 2021 Global Survey. (7. 5. 2021). Ipsos. Pridobljeno 7. 1. 2024 s https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2021-06/LGBT%20Pride%202021%20Global%20Survey%20Report_6.pdf ;
- Na Glavnem trgu shod v podporo Palestini. (16. 11. 2023). Maribor info. Pridobljeno 10. 2. 2024 s <https://mariborinfo.com/novica/lokalno/na-glavnem-trgu-shod-v-podporo-palestini/218626> ;
- Oman, B. (2006). Politična participacija mladih, diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. (str. 10-18);
- Podnebni štrajk. (4. 3. 2023). Dnevnik. Pridobljeno 7. 1. 2024 s <https://www.dnevnik.si/tag/podnebni%20%C5%A1trajk> ;
- Politični sistem. (27. 12. 2022). GOV.si. Pridobljeno 8. 2. 2024 s <https://www.gov.si teme/politichni-sistem/> ;

- Popis prebivalstva po narodnosti. (27. 7. 2017). Predlagam.vladi.si (Republika Slovenija). Pridobljeno 7. 1. 2024 s <https://predlagam.vladi.si/predlog/8361> ;
- Porta, D. (2003). Temelji politične znanosti. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. (str. 159);
- Religion and the Israel-Palestinian Conflict: Cause, Consequence, and Cure. (31. 5. 2018). Fikra forum. Pridobljeno 28. 1. 2024 s <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/religion-and-israel-palestinian-conflict-cause-consequence-and-cure> ;
- Resolucija varnostnega sveta Združenih narodov št. 47/181. (7. 1. 2024). Wikipedija. Pridobljeno 28. 1. 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Resolucija_varnostnega_sveta_Zdru%C5%BEenih_narodov_%C5%A1t._47/181 ;
- Rihtaršič, S. (2019). Vera in mladi v koraku s časom, diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. (str. 13-20);
- Sešek, K. (2021). LGBT Mladi, prebijmo molk v šolah. Ljubljana; Društvo incijski center Legebitra. (str. 14-35)
- Spolna usmerjenost. (27. 1. 2023). Wikipedija. Pridobljeno 8. 2. 2024 s https://sl.wikipedia.org/wiki/Spolna_usmerjenost ;
- The Global Religious Landscape. (18. 12. 2012). Pew Research Center. Pridobljeno 29. 1. 2024 s <https://www.pewresearch.org/religion/2012/12/18/global-religious-landscape-exec/>;
- Thoraval, Y. (1998). Islam. Ljubljana: Mladinska knjiga. (str. 76)
- Turković, M. (2011). Palestinsko-izraelski konflikt (pregled večnega antagonizma), diplomsko delo. Maribor: Univerza v Mariboru. (str. 14-30);
- Walkout over weapons: British school students battle Gaza protest curbs. (31. 12. 2023). Aljazeera. Pridobljeno 10. 2. 2024 s <https://www.aljazeera.com/features/2023/12/31/walkout-weapon-british-school-students-battle-curbs-on-gaza-war-protests> ;

PRILOGE

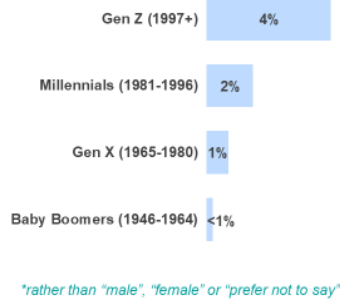
1 ANKETNI VPRAŠALNIK

1. Spol
2. Kateri letnik obiskuješ?
3. Od ena do deset kako politično aktivni mislite da ste?
4. Si se že udeležil/a volitev?
5. Si se že udeležil/a protesta?
6. Redno berem politične novice:
7. Zase bi rekel/rekla, da sem: 1- levo; 5 – desno politično usmerjen
8. Sem del cerkvene religije:
9. Kako religiozni ste?
10. Moji družinski člani so del cerkvene religije:
11. Sem pripadnik etnične manjšine v Sloveniji:
12. Če da, katere?
13. Sem pripadnik LGBTQ+
14. Če da, katere specifično? (vse je anonimno dw)
15. Sem dobro seznanjen z Izraelsko-palestinskim konfliktom:
16. Podpiram: 1 – Izrael; 5 – Palestino

2 Graf raziskave organizacije Ipsos o demografiji spolne usmerjenosti. (spletni vir)

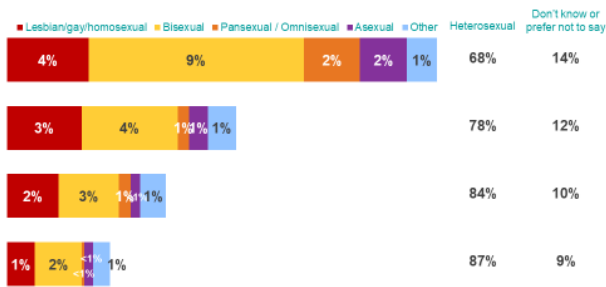
GENDER IDENTITY AND SEXUAL ORIENTATION BY GENERATION (GLOBAL COUNTRY AVERAGE)

% describing themselves as "transgender",
"non-binary/non-conforming/gender-fluid"
or "in another way"

© Ipsos | LGBT+ Pride 2021 Global Survey

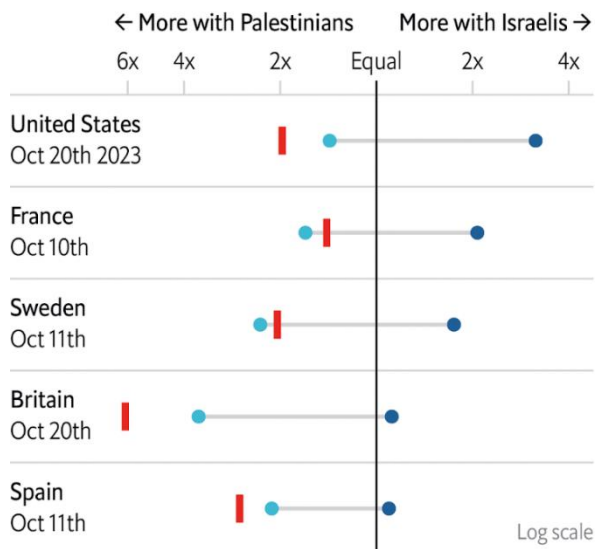
% identifying as

3 Raziskava ekonomista prikazuje popularnost strani v konfliktu med mladimi v nekaterih evropskih državah

Which side of the Israeli-Palestinian conflict do you sympathise with more?

● Polling of young people* ● Poll total
■ Social-media posts

*18- to 24-year-olds, except United States (18- to 29-year-olds) and France (18- to 34-year-olds)

The Economist